

KORT OM...

Utbildning för hållbar utveckling

Världen står inför utmaningen att hejda miljöförstörelsen och samtidigt minska fattigdomen. Miljöfrågorna hänger nära samman med mänskliga relationer, makt- och resursfördelning. Utbildning är ett sätt att uppnå den förändring som är nödvändig. Kunskap kan leda till mer miljövänliga handlingar. Sida stödjer arbetet genom att föra fram frågorna i dialogen med utvecklingsländerna och genom stöd till organisationer som arbetar med utbildning för hållbar utveckling.

Varför ger Sverige stöd till utbildning och hållbar utveckling?

Utbildning för hållbar utveckling handlar inte bara om att förmedla kunskaper om miljöfrågor. Utbildningen lyfter fram sambandet mellan ekonomi, miljö och sociala faktorer. Lärandet sker i en process där människor genom diskussioner och egna iakttagelser utvecklar förståelse för hur samhälliga förhållanden påverkar fördelning och användning av naturresurser. Tanken är att deltagarna ska utveckla kunskaper så att de själva kan bidra till att utvecklingen i samhället blir mer hållbar.

Att minska miljöförstörelsen och samtidigt halvera fattigdomen är en av de största utmaningarna som världens länder ställts inför. Miljöproblemen berör alla länder och allt liv och kan bara lösas genom globalt samarbete. Arbetet ska leda fram till en hållbar utveckling – ett sätt att leva som låter alla människor få del av livets goda utan att överutnyttja jordens resurser och äventyra dess framtid.

Utbildning är en avgörande faktor för att skapa den förändring i vårt sätt att tänka och agera som är nödvändig. FN har därför utsett åren 2005–2014 till ett decennium för utbildning för hållbar utveckling.

Det är FN:s organisation för utbildning, vetenskap och kultur (UNESCO) som ansvarar för samordningen av aktiviteterna.

Behovet av utbildning för en större kunskap och medvetenhet om miljöfrågor har uppmärksamats i många internationella sammanhang. Frågan lyftes fram redan på FN:s första konferens om miljöfrågor i Stockholm 1972. På UNESCO-konferensen 1977 i Tbilisi drogs riktlinjerna för en sådan utbildning upp. Frågan fick ytterligare tyngd på mötet i Rio de Janeiro 1992 när FN:s medlemsländer enades om Agenda 21. Denna globala handlingsplan för miljöfrågor ägnar ett helt kapitel åt utbildning för hållbar utveckling.

Sverige har sedan lång tid tillbaka ett stort internationellt engagemang i såväl miljöfrågor som utbildnings- och utvecklingsfrågor.

Millenniemålen – ett gemensamt åtagande

En av de viktigaste utgångspunkterna för det internationella utvecklingssamarbetet är millenniemålen. Även i det sammanhanget lyfts utbildning och miljö fram som högt prioriterade frågor för att nå det övergripande målet om att halvera fattigdom och hunger till år 2015.

Två av de åtta delmålen behandlar utbildningsfrågor. Alla barn, såväl pojkar som flickor, ska till exempel garanteras grundskola.

Det sjunde målet handlar om att säkra en miljömässigt hållbar utveckling och värna om våra gemensamma globala tillgångar, till exempel ett stabilt klimat.

Vad gör Sida för att stödja utbildning och hållbar utveckling?

Stödet till utbildning i olika former är en av hörnstenarna i det internationella utvecklingssamarbetet.

I linje med FN:s rekommendationer arbetar Sida tillsammans med andra svenska myndigheter för att allt utbildningsstöd ska präglas av det synsätt som utbildning för hållbar utveckling innebär.

Målet är att höja kunskapsnivån och medvetenheten på alla områden och alla nivåer i samhället. Sida vill också bidra till att alla parter i utvecklingssamarbetet – både mottagarländer och givare – uppmärksammar miljöproblemen mer.

Sidas stöd till utbildning uppgick till nästan en miljard kronor 2006, eller drygt sex procent av Sidas utbetalningar. Det handlar om stöd till undervisning och utbildningsreformer i 16 länder samt till flera globala och regionala utbildningsinsatser som omfattar många länder. En del av utbildningsbiståndet går till FN-organisationer som UNICEF och UNESCO.

Exemplen nedan är bara några smakprov som visar på bredden i verksamheten.

Utbildning i miljöfrågor i södra Afrika

I södra Afrika driver Southern African Development Community (SADC) ett utbildningsprogram som ska höja kunskapsnivån om miljöfrågor och om hållbar utveckling hos beslutsfattare.

Programmet – The Regional Environmental Education Programme (SADC-REEP) – är ett exempel på regionala insatser som Sida stödjer.

SADC-REEP tar upp viktiga utvecklingsfrågor som miljöförstöring, ohållbara konsumtionsmönster, fattigdom och hälsorisker – framför allt spridningen av hiv och aids.

Programmet omfattar Angola, Botswana, Demokratiska republiken Kongo, Lesotho, Malawi, Mocambique, Namibia, Sydafrika, Swaziland, Tanzania, Zamibia och Zimbabwe.

SADC-REEP bidrar också till nätverksbyggande, arbete med policier

för utbildning för hållbar utveckling och utbildningsmaterial av olika slag.

Den senaste utvärderingen visar att de som nåtts av programmets insatser utvecklat kunskaper om hållbar utveckling och använt dessa i sin verksamhet.

(Läs mer på www.sadc-reep.org.za)

FN:s dekad för utbildning för hållbar utveckling

Som redan nämnts är det UNESCO som ansvarar för FN:s dekad för utbildning för hållbar utveckling. Sida bidrar till arbetet genom sitt stöd till UNESCO.

UNESCO stödjer aktiviteter över hela världen. Bland annat har ett nätverk av ”Regional Centres of Expertise (RCE)” bildats. Ett RCE är ett nätverk av organisationer som anordnar utbildningar för hållbar utveckling, anpassade till lokala förhållanden.

Dekaden engagerar regeringar, myndigheter, skolor, enskilda organisationer, tv-bolag med flera.

(Läs mer på: http://portal.unesco.org/education/en/ev.php-URL_ID=27234&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html)

Sidas internationella utbildningsprogram om utbildning för hållbar utveckling

Varje år arrangerar Sida ett stort antal program med deltagare från Afrika, Asien, Latinamerika, Öst- och Centraleuropa. Kurserna är inriktade på sådant som Sverige är bra på och

som efterfrågas av samarbetsländerna, till exempel miljöfrågor. Utbildning för hållbar utveckling är temat för ett utbildningsprogram.

Målet för programmet är att fördjupa deltagarnas kunskaper om de tre dimensionerna i hållbar utveckling (där miljöfrågor och ekonomiska hänsyn balanseras mot sociala och kulturella aspekter). Kursen har ett rättighetsperspektiv vilket betyder att den utgår från mänskliga rättigheter, demokrati, jämlikhet och fattigdomsbekämpning. Deltagarna får också tillfälle att utbyta erfarenheter och bredda sina nätverk.

Nätverk för livslångt lärande

Sida ger också stöd till International Council for Adult Education (ICAE). Det är ett nätverk för organisationer som arbetar med folkbildning och utbildning för vuxna. ICAE bildades 1973 och omfattar drygt 75 länder.

Målet för ICAE:s verksamhet är att bidra till att människor får större kunskaper om sina rättigheter, sitt ansvar och sina möjligheter att medverka på ett fullvärdigt sätt i politik och samhälle.

ICAE arbetar till exempel med alfabetisering för vuxna, utbildning för hållbar utveckling, fred och mänskliga rättigheter, grundläggande hälsovård och globalisering.

(Läs mer på: www.icae.org.uy)

Att halvera fattigdomen i världen till år 2015 är vår tids största utmaning. Det kräver samarbete och uthållighet. Samarbetsländerna ansvarar för sin utveckling. Sida förmedlar resurser och utvecklar kunskap och kompetens. Det gör världen rikare.

STYRELSEN FÖR INTERNATIONELLT
UTVECKLINGSSAMARBETE

105 25 Stockholm
Besök: Valhallavägen 199
Telefon: 08-698 50 00
Telefax: 08-20 88 64
sida@sida.se, www.sida.se